

Τραγούδια τῆς "Ανοιξης καὶ τοῦ Μάη Songs of the Spring and the Month of May

Μαγιάτικο στεφάνι ἀρραβωνισμένης κοπέλας γιὰ τὴν ἀρραβωνιστικὴ τῆς Μέγαρα. Συλλογὴ Δημήτρη Ἰλίου.
A May wreath woven by an engaged girl for her fiancé, Megara. Collection: Dimitris Iliou.

ΣΤΑΔΙΟΣ ΠΡΟΣ ΔΙΔΑΣΚΗΝ
ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ
SOCIETY FOR THE DISSEMINATION
OF NATIONAL MUSIC
VOLUME 134

ΕΛΛΗΝΙΚΟΙ
ΑΝΤΙΛΑΛΟΙ
GREEK
ECHOES

6

SONGS OF THE SPRING TIME AND OF THE MONTH OF MAY

SDNM 134

GREEK ECHOES 6

SOCIETY FOR THE DISSEMINATION
OF NATIONAL MUSIC

SIDE ONE

Come spring time, during the days and especially in the evenings the countryside is pervaded with aromas from the many orchards, forests, and sweetly scented gardens.

On the south shore of the Gulf of Corinth in April or May, one wonders whether it was in Eden, as the Bible says, that God created Paradise or perhaps right here in this blessed land.

Varied aromas capture the senses from afar, but most of all the lemon blossom, which with the first northern breeze drops its petals to the ground, as if spreading a fragrant carpet for Christ to pass.

1. Similar beauty, truly reminding one of Paradise with its colourful gardens, cool running waters and aromas filling the air, is to be found in the Spartan plains beneath Tayetos, where dotted on the mountain slopes are the pretty villages of Tripi, Mistra, Parori, and Ayios Yiannis.

Parori with your cold waters

- *Parori with your cold waters, Ayios Yiannis with your flowers and you proud Mistra, made barren by Sparta*
— *In Sparta are the beauties, in Parori the fair ones*
In Ayios Yiannis, Tripi and Mistra
the blonde and dark-eyed beauties.

2. Woven into the month of May and its very name are various traditions, but also some of the superstitions of people who still believe in witchcraft and in magical herbs.

In the evening of the first of May these magical herbs are collected by women healers and witches, and given as amulets of love to sentimental and enamoured youth.

It is said that by placing these in one's bed or mattress, in one's house or in a well, or by giving it to the desired beloved, one can enslave and enamour that person for life.

It was thus, by throwing a magical amulet into a well, that they bewitched the husband of our heroine from Epirus as told in this song.

They've thrown witchcraft into the well

- *A curse upon those who threw witchcraft into the well*
bewitching my husband, to take him away from me
But she seems not to care, knowing that if her husband does abandon her,
it is he that shall regret it
— *My husband if you leave me, you shall regret it*
I at three shall wash my hair
at four I'll change my clothing
and at the fourteenth hour I shall take another man.

3. In certain parts of Greece there is a specific tune for every season and also one for May. Skyros, with its old Byzantine tradition, has a certain tune upon which are sung various songs throughout May, at weddings, feasts, celebrations, and on the street while promenading.

This song is a hymn to the Spring and to May, which catapult into an accelerated rhythm of creativity all of creation, alive and still, the seas and the shore, air and land, trees, plants, animals, and all the winged things, among which is predominant the crystal-voiced sweet singer of Spring time, the nightingale.

In May the song of partridges

- *In May the song of partridges*
In May the song of nightingales
In May the mating of the turtle doves
that come down to the fountains
— *May with your flowers, your joys and songs*
In May the song of partridges
In May the song of the nightingale
within my heart a thousand pains have taken root
— *May with your flowers and with your many songs.*

4. Our programme continues with lyrical tunes from Mytilene. The first, a *kathistikos**, is known in the Dodecanese and in southwest Asia Minor as the song of "Pelayioulá".

The soft scale of the diatonic barys mode, with its many melodic modulations which give plasticity to the melody and its buildup throughout the range of the octave, join with the poetic lyrics to make this a delightful song enjoyed in friendly gatherings.

I shall become a basil plant

- *I shall become a basil plant, to be planted in your pot
without water I shall live, for I love you so*
- *My curly leafed basil, when did you grow so fast
and spread your sprigs to drive me mad?*
- *My curly leafed basil, my little marjoram
you shall separate me, oh little bird, from my mother.*

We owe this song to Mr Ioannis Papaioannou from Mantamados.

5. We owe this next song, also from Mytilene, to Mr Nikolas Karanikolas and Mr George Vamvetos, both from Mantamados.

If you do not believe in oaths

- *If you do not believe in oaths, have the flowers witness
and vow upon their blossoms to let the truth be known*
- *In the workshops of Constantinople, and in the Sarufika*
they have you in a drawing, this I saw and fell in love*
- *My white and plump Saltana, you have broken my heart
my mind you have captured, making me lose my wits.*

SIDE TWO

1. The Spring and May have arrived

- *They say that Spring and May have arrived
and the Summer is here when the sweetly scented roses blossom*
- *They say I wear a white rose which I want to dye
and by dipping it into the dye, I'll set many hearts on fire*
- *They say I'll set afire the hearts of lads and lassies
I'll set afire the hearts of lads, the hearts of brave young men*

May is the month of Spring *par excellence*, of fertility and vegetation, when all nature turns green, spilling over with flowers and scattering mellifluous aromas across the land.

May is praised by poets, brings joy to the young, and is sung to by the people:

*Oh May praised and renowned throughout the land
May with your flowers and with your many songs*

2. May is the month of flowers, and it is considered great good luck on Mayday to offer and be offered bouquets, especially the sweet smelling roses most representative of Spring time:

A young girl gathered roses

- *A young girl gathered roses, the blossoms she did pick
and she gathered these blossoms to her breast*
- *Returning from the hare hunt, the king's son passes by
and asks her for a couple of roses, and she gives him four
He places a diamond ring upon her finger*
- *And her mother from a window starts calling out to her
wicked girl have you no shame in accepting an engagement*
- *whilst you have twelve brothers, and eighteen cousins?*

The name of the month of May is often confused with the word for witchcraft ('maya'). Thus various sentimental superstitions associated with May have arisen.

It is believed that at this time a magical herb sprouts which, when given to the person one loves or placed under his or her bed, will enamour that person for life.

*— I shall take to the mountains to find the May herb
to bewitch you my love, so no other takes you.*

3. Our people also believe that the flower amaranth, which according to the song:

"with no dew is refreshed, and sways without a breeze"

is a symbol of youthfulness and freshness and that whoever gathers it during these days will remain young and fresh for a lifetime.

That is the belief that lies behind this song from the mainland about a mother and daughter:

On Parazitiko mountain

*— On Parazitiko mountain mother and daughter both
were gathering amaranth and balm mint*

The gathering of the amaranth and the magical herb caused the miracle of the sentimental daughter finding the man of her dreams.

*— And there whilst gathering, they came upon a wounded man
(wounded by love)*

— Mother, let us take the stranger and nurse him back to health

— We haven't even bread, how can we look after a stranger?

— Mother, my portion I shall share with my mate

— We haven't even clothes, how can we look after a stranger?

— Mother, my little sheet I shall share with my mate.

4. As it is the custom on May day to go into the mountains and gather flowers and magical herbs, so it is the custom to visit flower gardens and orchards the previous day.

Everybody, men and women, the youngsters, children and even old people, spends the afternoon and evening amongst the flowers gathering and making bouquets and wreaths to hang on their doors for good luck.

This is an opportunity for people to gather together, to celebrate and sing songs about May whilst collecting flowers and making wreaths. It is an ancient custom, dedicated to Persephone, which is still with us today. It was at this time of the year, while all nature is being renewed, that Persephone left Hades and the underworld to return to her mother Demeter, goddess of the harvest and fruition.

We owe the following song about May, from Katerli, Nicomidia, to Mrs Asimonia Salepaki, resident of Stavros, Macedonia.

May with your flowers

*— May with your flowers and April with your dew
once more you've come to mind and I have not slept this night
May and April appeared before me
taking my bird, it has vanished*

*— You were born in May together with the three small rosebuds
perfumed with rose essence, you drive the girls mad.
In May and April and during all June
your love, my little bird, is special indeed.*

May Day is the beginning of the excursions that continue through summer to mountains fragrant with pine and with thyme.

In the olden days in Athens, people would set off in the early dawn of May Day in coaches and carriages and head for the surrounding mountains: Pendeli, Stefanovouni, the slopes of Parnitha, Dafnovouni, and flower-scented Hymettus.

Mount Hymettus is a holy mountain, with its many monasteries, its places of pilgrimage and its many aromatic healing herbs, once collected by both botanists and nature lovers.

5. The mountain air is cool and clear, the panoramic view breathtaking, and the winged ones, including birds of prey, combine to make a heavenly chorus in which we can distinguish the song of the little nightingale with its trills and turns and the cackle of the partridge.

The aesthetic beauty of the mountains, which inspires thoughts of the eternal and the world beyond, is expressed in poetic lyrics in this Cretan 'rizediko' song.

Early dawn I shall arise

- *Early dawn I shall arise and from the foot of the mountain
I'll climb until daybreak, oh mountain, finds me 'pon your peak*
- *I'll find a rooted stone, unfold my limbs and sit
to hear the hawk's voice, and the falcon's song
and to hear the sweet cackle of the partridge.*

6. Blossoms and roses

- *Blossoms and roses and all the flowers of May
I've gathered them all here to sing for you in a song
May and June is the time for love
with cornflowers and the lemon trees that blossom*
- *May, go and bewitch the young lad who loves me
he used to say he loved me and that he would never leave*
- *I was born in May and have no fear of witchcraft
unless they place it in the place where I lay me down to sleep*
- *Amongst the fragrances of May, amongst the red cherries
see how the young Cretan girls are dancing*
- *See this dance that turns and turns again
we shall undoubtedly dance next year in Cyprus*
- *Blossoms and roses and all the flowers of May
I've gathered them all here and turned them into songs.*

Vocabulary

Kathistikos: table song. *Sarafika*: money-changer's shop

χορταράκια και ίαματικά δότανά του, 'που με πάθος τὰ μάζευαν παλαιοί, βοτανολόγοι και φανατικοί λάτραι τοῦ ὑπαίθρου ἐκεῖνο τὸν καιρὸ.

5. Ἄερας δροσερὸς και καθαρός, θέα πανοραματική, μυρωμέναις αὔραις τῶν ἀγρίων χορταριῶν και τῶν λουλουδιῶν, και μιὰ οὐράνια συναυλία τοῦ κόσμου τῶν φτερωτῶν 'που τὸν ἀπαρτίζουν λογιῆς-λογιῆς πουλιά, ὄρνια και τοικνοπούλια, μέσα 'στὰ ὁποῖα ξεχωρίζει τὸ ἀηδονάκι με τοὺς τριλλοὺς και τὰ κλωθογυρίσματα τῆς φωνῆς του, και ἡ πετροπέριδικα με τὰ κακαρίσματά της. Αὐτὸ τὸν πόθο τοῦ ἀπόκοσμου και ὑπερκόσμου, σὲ αἰσθητικὴν ἀπόλαυσι περιβάλλοντος τοῦ βουνοῦ, διατυπώνει σὲ στίχους λυρικοὺς τὸ ἀκόλουθο κρητικὸ ῥιζίτικο τραγούδι.

Αὐγή τσ' αὐγῆς θὰ σηκωθῶ

(Ριζίτικο Κρήτης)

- Αὐγή τσ' αὐγῆς θὰ σηκωθῶ ἀπ' τοῦ βουνοῦ τῆ ρίζα
'να σύρω 'νά ξεμερωθῶ, βουνό μου 'στὴν κορφὴ σου.
- 'Να δρω μιὰ πέτρα ριζιμιά, 'να διπλωθῶ 'να κάτω
'ν ἀκούσω γερακιοῦ φωνὴ και φάλκο 'να λαλήση
'ν' ἀκούσω και τὴν πέρδικα 'να γλνκοκακαρίση.

6. Ρόδα και τριαντάφυλλα

(Κοντυλιὲς Κρήτης)

- Ρόδα και τριαντάφυλλα και τοῦ Μαγιοῦ λουλούδια
ὄλα ἐδῶ τὰ μάζεψα 'νά τᾶκαμα τραγούδια.
- Τὸ Μάη και τὸ θεριστὴ πιάνεται ἡ ἀγάπη
ποῦναι τὰ σπαρτολούλουδα κ' ἡ λεμονιαῖς με τ' ἄνθη.
- Μάη και μαγεψέτονε, τὸ νέο 'πον μ' ἀγάπα
ὄπον μ' ἀγάπα κ' ἤλεγε ποτές δὲ μ' ἀπαράτα.
- Τὸ Μάη ν-ἐγενήθηκα και μάγια δὲ φοδοῦμαι
ἐξὸ και ἂν μοῦ τὰ ρίζουνε 'στὴν κλίνην 'πον κοιμοῦμαι.
- Μεσ' τοῦ Μαγιοῦ τσὴ μυρωδιαῖς 'στὰ κόκκινα κεράσια
γιὰ ιδέστε πῶς χορεῦγουνε τσὴ Κρήτης τὰ κοράσια.
- Γιὰ ιδέστε τοῦτο τὸ χορό, 'πον πάει ζάλο-ζάλο
'στὴν Κύπρο θὰ χορέψουμε τοῦ χρόνου δίχως ἄλλο.
- Ρόδα και τριαντάφυλλα και τοῦ Μαγιοῦ λουλούδια
ὄλα ἐδῶ τὰ μάζεψα και τὰ 'καμα τραγούδια.

Μέ το Μήν -'που ή συνήχησι τοῦ ὀνόματός του, 'που συνδέει μέ τή μά-
για- εἶνα συνυφασμένες διάφορες αἰσθηματικές προλήψεις τοῦ λαοῦ μας.

Πιστεῖτε δηλαδή ὁ κόσμος τῆς ἡπείρου, ὅτι τὸ Μῆν μήνα φυτρώνει
ἕνα δοῦνι, τὸ «μαγιοχόρταρο ἢ μαγιοδότανον», 'που ὅταν μ' αὐτὸ τύχη 'να
ποτίσῃ κανεὶς ἢ νὰ δάλλῃ κάτω ἀπ' τὸ κρεβάτι, ἐκείνου ἢ ἐκείνης κ'
ἀγαπᾷ, τὸν κάνει ἢ τὴν κάνει σκλάβο τῆς ἀγάπης του διὰ θεοῦ.

— *Θὰ πάρω δίπλα τὰ δοῦνὰ 'να ὄρῳ Μαγιοῦ χορτάρη
'να σὲ μαγίωῦ ἀγάπη μου, ἄλλος νὰ μὴ σὲ πάρῃ.*

3. Πιστεῖτε ἀκόμη ὁ λαὸς μας ὅτι, τὸν ἀμάραντο 'που κατὰ τὸ τραγοῦδι:
δίχως ὄροσά ὄροσίζεσαι, δίχως ἀέρα σιέται
κ' ἔτσι εἶναι σύμβολο τῆς θαλερότητος καὶ τῆς ὄρουσας, πιστεῖτε ὅτι,
ὅποιοι τὸν μαζεύει αὐτοὺς τῆς 'μείρας καὶ τὸν κρεμᾷ 'ζτὸ σκεπτικὸ του θεοῦ
εἶναι καὶ αὐτὸς ὅλο τὸ χρόνο θαλερὸς καὶ ὄροσερός. 'Ἰδοῦ, λοιπὸν, γιατί ἢ
μάννα καὶ θυγατέρα τοῦ ἐπόμενου στεριανοῦ τραγοῦδιος μας:

Στὸ Πατρατζίδικο βοεὸ
(Τοῦμικὸς χορὸς Ροῦμίλης)

— *Στὸ Πατρατζίτικο δοῦνὸ μάννα καὶ θυγατέρα διὸ
(τὸν Νέον Πατρὸν τῆς 'Υπάτης)
μαζεύαν τὸν ἀμάραντο καὶ τὸ μέλισσοχόρταρο.*

Μέ τὸν ἀμάραντο καὶ τὸ μαγιοδότανον 'που μαζεύαν, ἔγινε καὶ τὸ μαγικὸ
θαῦμα 'να 'ὄρη καὶ ἢ αἰσθηματικὴ κόρη τὸ νέο τὸν στεροσφῶν τῆς:

— *Καὶ 'καὶ 'που τὸν μαζεύανε 'ὄρισκον 'να λαδομύνηνε
(φουσκᾷ ἀπ' ἀγάπη).*

— *Μάννα νὰ τὸν ἐπάρουμε, τὸν ξένο νὰ τὸν γειανόμενε
— 'Εμεῖς γυμὶ δὲν ἔχομε, τὸν ξένο τὸν θέλωμε;
— Μάννα τὸ μοιραδάκι μου, γὰ μέ καὶ τὸ ταιράκι μου.
— 'Εμεῖς ὄσθ'γα δὲν ἔχομε τὸν ξένο τι τὸν θέλωμε;
— Μάννα τὸ σεντονάκι μου γὰ μέ καὶ τὸ ταιράκι μου.*

4. 'Αν ἢ ἔξοδος εἰς τὰ βοεῖα γὰρ μαγιοδότανον καὶ ἀρωματιζόμενα φυτὰ
τοῦ ἡπείρου εἶναι ἀνεκπαινετοὶ τῆς πρωτομηνιάς, ἢ ἔξοδος 'ζτοῦς κη-
ποις, τὸ κρεβάτι καὶ τοῦς κοιτῆδες, εἶναι ἀπαραίτητο ἔθιμον τῆς παρο-
μονῆς τῆς Πρωτομηνιάς.

— *Ὅλοι, νέοι καὶ νέες καὶ παιδιὰ, ἄνδρες καὶ γυναῖκες καὶ οἱ γέροι ἀκό-*

μη, κάνουν γενικὰς ἀρωματιζομένη καὶ βραδινὴν ἔξοδο, παντοῦ ὅπου
ὑπάρχει πρᾶσινο καὶ λουλούδια, καὶ κόβουν ἄνθη καὶ κάνουν μπουκέτα
καὶ κάνουν στεφάνια 'που τὰ κρεμῶν γιὰ τὸ καλὸ τοῦ χρόνου 'ζητῆ πάντα
τοῦ σκεπτικῶν.

'Ἡ σκελλογὴ τὸν λουλουδιῶν καὶ κατασκευὴ τὸν στεφάνων, παρῆς-πα-
ρῆς δίνει τὴν ἀφορμὴν 'να ἐκπαιθῶν σκοποὶ αἰσθηματικοὶ καὶ ἄλλοι τοῦ
Μῆν καὶ τὸν λουλουδιῶν, γὰ 'να ἐρατοσθῆ μέ χαρῆς καὶ μέ τραγοῦδια
τοῦτο τὸ γενικὸ ἔθιμον τὸν ἀνθεοφορίων, 'που ὅπως ξεῖρούμε βαστὰ ἀδιά-
κοσο ἀπὸ τὴν ἀρχαίαν ἐποχὴ, ὅτε ἐγένετο πρὸς τιμὴν τῆς Περασφόνης
'που, αὐτὸν ἀκριβῶς τὸν καιρὸ, 'που ξαναγενιέται καὶ ξαναβλαστάνει ἢ
φύσει, ἄφηνε τὸν 'Ἄδη καὶ γέμιζε ξανά 'ζητῆ μητέρα τῆς τῆ Δῆμητρα, θεὰ
τῆς δισατήσεως καὶ καρποφορίας.

Τὸ ἑπόμενο μαγιάτικο τραγοῦδι, ἀπὸ τὸ Κατερεὶ τῆς Νικομηθείας, τὸ
χρηστοῖμε εἰς τὴν κερία 'Ασημῆνα Σαλεπάκη, κάτοικο τοῦ Σταυροῦ τῆς
Μακεδονίας.

Μῆν μου μέ τὰ λουλούδια

(Συρτὸς χορὸς Νικομηθείας Μ. 'Ασίας)

— *Μῆν μου μέ τὰ λουλούδια κ' 'Απρίλη μέ τὰ ὄροσια
πᾶλε 'ζτὸ νοῦ μου σ' ἔθαλα καὶ δὲν κομῆθ'κα 'πόνα.
'Ὁ Μῆς κ' ὀ 'Απρίλης ὄμαρὸς μου φάνηκε
κ' ἔπρηε τὸ κοιλί μου καὶ δὲν ἐφάνηκε.
— Τὸν Μῆν ν-ἐγενήθηκας μαζί μέ τοὺς κοιτῆδες
(τὰ τρανταφολλῆνα μπουκεῖκια)
μοσχοβολᾷς ὀδόδοτομο, πρελλαινίεις τῆς κοπέλλεις.
Τὸ Μῆν καὶ τὸν 'Απρίλη κ' ὄλο τὸ θεριστῆ
ἢ ἀγάπη μου, κοιλί μου, εἶναι ξεχωριστῆ.*

'Ἡ πρωτομηνιά γίνεται ἀπαρχὴ τῆς θερινῆς ἔξοδος 'ζητῆς μωραμῆνις
ἀπὸ τὸ πεῖκο καὶ τὸ θυμάκι πλαγιᾶς τὸν δοῦνῶν.

Τὰ παλαιότερα χρόνια 'ζητῆ 'Αθῆνα, νύχτα-νύχτα τὸ πρὸ τῆς πρωτο-
μηνιάς, ἔκπαιθου ὁ κοσμοκὸς πεζῆ ἢ 'πάνω σὲ ζῶα, σὲ κάρα καὶ ἀμάξια,
καὶ 'τραβοῦσαν πρὸς τὰ γέφυρα δοῦνὰ: τὴν Πεντέλη, τῆς παρυφιάς τῆς
Πάρηθρος, τὸ Δαρφνοβοῖν καὶ τὸ Στεφανοβοῖν, καὶ πρὸ παντὸς 'ζτὸ
μωραμῆνιμον 'Υμηττῶ.

'Ἐρὸ βοεῖο τῆς 'Αττικῆς εἶναι ὁ 'Υμηττός, μέ τὰ τόσα μοναστήρια καὶ τὸ
προσκηνιμάτου, μέ τῆς πολλὰς ὄροσπηγῶν του, καὶ μέ τ' ὄρωματόδε,

πτυξι τοῦ σκοποῦ καθ' ὅλη τὴν ἔκτασι τοῦ διακωσῶν καὶ τὰ ὄρεσι λόγια τοῦ ποιητικοῦ του κειμένου, κάμνον αὐτὸ τὸ σκοπὸ εὐχάριστο μουσικὸν ἐντρυφήμα κατὰ τῆς φεικτικῆς συγκεντρώσεως καὶ συνδιακειμῶσεως.

Βασιλικὸς θά γίνω
(Καθησυχαστικὸ Μνυτλήνης)

- Βασιλικὸς θά γίνω, 'στὴ γλάστρα σου τὰ 'μπῶ χωρίς νερὸ θά στέκοι, γιατί σὶ ἀγαπῶ.
- Στυγερὲ βασιλικὲ μου, πότε μεγάλωσες κ' ἔρριξες τὰ κλωνιά σου, καὶ μὲ παλάβωσες;
- Στυγερὲ βασιλικὲ μου μαντζουρανούλα μου 'σὸ θά μ' ἀποχωρίσῃς τὸ πουλάκι μου ἀπ' τὴ μαντούλα μου.

Τὸ τραγοῦδι ὀφείλαμε εἰς ὑπαγόρευσι τοῦ κυρίου Ἰωάννου Παπαϊωάννου ἀπὸ τὸ Μανταμάδο.

5. Μνυτληγιῶς, ὅπως εἴπαμε, καὶ ὁ ἐπόμενος σκοπός, χορευτικὸς αἰ θετικὸ ἀντικριστοῦ χοροῦ, 'πον ὀφείλεται εἰς τοὺς Μνυτμησδιῶτες κυρίως Νικόλαο Κοροσκόλα καὶ Γεώργιο Βαρβιτόο.

'Αν τοὺς ὄρκους δὲν πιστεύῃς
(Ἀντικριστοῦς χορὸς Μνυτλήνης)

- Ἄν τοὺς ὄρκους δὲ πιστεύεις, τὰ λουλουδιὰ μαρτυροῦν ὀρκισέ τα 'στὸν ἄθθῶ τους, τὴν ἀλήθεια 'να σοῦ 'ποῖν
- Μὲ 'στῆς Πόλις τ' ἀργαστήρια μέσα 'στὰ Σαράφικα σ' ἔχοντε ζωγραφισμένη σ' εἶδα καὶ σ' ἀγάπησα
- Ἄσπρη μου παχιά Σουλετάνα τὴν καρδιὰ μου φάγισες καὶ τὸ τοῦ μου τὸν ἐπήρξες καὶ τὸν ἐπαλάβωσες.

ΟΨΙΣ Β'

1. **'Ἡρθι Μάης κα' ἡ 'Ανοιξη**
(Συνορτός χορὸς Θερσίκης)

- Λίν, ἦρθι Μάης κ' ἡ 'Ανοιξη, ἦρθι τοῦ καινοκαιρί π' ἀνοίγουν τὰ τριαντάφυλλα τὰ μουσοκωμωσμένα.
- Λίν, ἄσπρη τριαντάφυλλο φουρῶ κι θέλω νὰ τοῦ δάφρον' κ' ἄν θὰ τοῦ δάλλω 'στῆ ὀσφι σουλλικαὶς καρδιαὶς θά κάφου.
- Λίν, θά κάφου νηοὶς θά κάφου νηοὶς θά κάφου παλληκαρία.

Μάης ὁ κατ' ἐξοχὴν μήνας τῆς 'Ανοιξῆως καὶ τὸν λουλουσιδῶν, τῆς βλαστῆσεως καὶ τῆς γονιμότητος, 'πον ὀλη ἡ φύσις πλέει 'στὸ πρῶσνο καὶ 'στὰ λουλουσῆα, καὶ ἡ ἀτμόσφαιρα μουσοβολῶ ἀπ' τ' ἀνοιξιάτικα ἀρώματα καὶ τῆς εὐδωιας.

Μήνας 'που τὸν ψάλλον οἱ ποιηταί, τὸν χαιρεταὶ ἡ νεότης καὶ τὸν τραγοῦδῶ ὁ λαός:

*'Αχου, Μάη παινερένε καὶ 'στὸν κόσμο ξακουσμένε
Μάη μου μὲ τὰ λουλουσῆα καὶ μὲ τὰ κοιλὰ τραγοῦδια.*

2. Ὁ Μάης εἶναι ὁ μήνας τὸν λουλουσιδῶν καὶ ἡ πρωτομαγιά ἡ κατ' ἐξοχὴν ἡμέρα τὸν ἀνθοσφοριῶν, ἡμέρα κατὰ τὴν ὀκοίαν καὶ ὁ τελευταῖος τὸν ἀνθρώπων θεωρεῖ γοῖρε τὸ νὰ κόψη καὶ νὰ προσφέρει ἡ νὰ τοῦ προσφέρουν λουλουσῆα καὶ ἀνθοῖσμητες, καὶ πρὸ παντός τὸ περὶ ἀντικρισωπειτικὸ τῆς 'Ανοιξῆως λουλουσῆ, τὸ τριαντάφυλλο τὸ μουσοκωμωσμένο:

Μιά κόρη ρόδα μάζινε
(Καλαματιανὸς χορὸς Πελαποννήσου)

- Μιά κόρη ρόδα μάζινε καὶ ἀνθῶς ἐκοσφολόγια καὶ τὰ κοσφολοσῆματα 'στὸν κίρφο τῆς τὰ δάνει.
- Τοῦ Ρήγα γεωὺς ἐπέσασε ν-ἀπὸ λαγοῦ κινῆγι ζενγάρι ρόδα τῆς ζητεὶ καὶ τίσσορα τοῦ δίνει, τῆς δάζει καὶ 'στὸ χέρι τῆς διαμάντι σαχτιλίδε.
- Κι ἡ μάνα τῆς τῆς ἔσκουζε ν-ἀπὸ τὸ παραθύρι σκέλλα 'που δὲν ἐντράπηκες 'να πάρηξ ἀφέδωδανα.
- Πῶχες τοὺς δάδεκ' ἀδερφοὺς, τὰ δεκαοχτῶ ξαδέρφανα.

ΟΨΙΣ Α'

Τὴν Ἀνοιξή, τῆς μέρας καὶ πρὸ παντός τὰ θραδενά, ἢ ἀτμόσφαιρα τῆς ὑπαίθρου πνίγεται 'στ' ἀρώματα καὶ τῆς εὐωδίας, μάλιστα, ὅπου ὑπάρχουν ἀνόσμηποι καὶ μοσιζέδες καὶ δέντροπεριόδια καὶ μυρωδικά.

Νὰ περάσῃς Ἀσπιρίδωσι ἀπὸ τὴν Πελοποννησιακὴ παραλία τοῦ Κορινθιακοῦ καὶ ν' ἀναρτισίῃσαι: Ἐτὴν Ἐδὲρ ἄραγε, ὅπου λέει ἡ Γραφή, ἢ 'ς αὐτὸν ἔδω τὸν εὐλογημένον τόπον, ἔκαμε δ' ὄθλος τὸν παραδείσιον τὸν πρωτοπλαστὸν.

Λογῆς-λογῆς ἀρώματα τῆς φύσεως καὶ εὐωδίας 'που ἀπὸ μακρὰ σκλαδάνουν τὸ αἰσθητήριον, καὶ πρὸ παντός τὰ λεμονοσπῆ, 'που 'ςτὸ πρῶτον βορραδάκα στρέφονται 'ςτὴ γῆ 'ὄαν ταπειτὸ μερωδῶτο τὸ ἐπιταφεῖον.

1. Ἀνάλογη παραδεισιένια φύσι μὲ κήπους καὶ λουλοφῶδια καὶ νερά καὶ πῆρα καὶ εὐωδίας, παρουσιάζει καὶ ἡ περιοχή τοῦ Σααρτακοῦ κάμπου καὶ πρὸ παντός τοῦ Ταυτέτου ὅπου ἢ μερωμένους βουνοπλαγιαῖς μὲ τὰ γραφικὰ χωριά τους: τὴν Τρέπη, τὸν Μυστρά, τὸ Παρόρι, καὶ τὸν Ἀι-Γιάννη.

Παρόρι μὲ τὸ κρῆνο νερό

(Καλαμπατινὸς χορὸς Πελοποννήσου)

- Παρόρι μὲ τὸ κρῆνο νερό καὶ Ἀι-Γιάννη μου μὲ τ' ἄνθη καὶ 'σὸ περὶ φανε Μυστρά σὲ ἰσμήνεξ ἡ Σπάρτη
- Ἐτὴν Σπάρτη εἶν' ἢ ἡμοσφαιρὶς καὶ 'ςτὸ Παρόρι ἢ ἄσπαιρὶς Ἀγιάνη, Τρέπη καὶ Μυστρά ἰσπῆσαι καὶ μαυρομμάτιας.

2. Μὲ τὸ Μῆν καὶ τὸ ὄνομά του εἶναι συνεισφερόμενες διάφορες σπηθίσεις καὶ ἔθιμα, ἀλλὰ καὶ διάφορες προλήψεις τοῦ λαοῦ μας, 'που πιστεύει ἀκόμη σὲ μάγια καὶ μαγισσόταρα καὶ δότανα μαγικά.

Τὰ μαγεύουν τὴν νύχτα τῆς πρωτοκαιρίας γυναῖκες εἰδικῆς γιάτρισσος καὶ μάγισσος, καὶ τὰ δίνουν 'ὄαν φίλτρα ἀγάπης 'ςτὴ νεότητα τὴν αἰσθηματικὴ καὶ ἐρωτευμένη.

Ὅποιος τὰ εἶδῃ αὐτὰ 'τὸ κρεβάτι, 'ςτὸ στρώμα, 'ςτὸ σάιτι ἢ 'ςτὸ πηγῶδι, ἢ ποτίσῃ μ' αὐτὰ τὸ ἀγαπημένον του πρόσωπον μορεοῖ τὰρα νὰ τὸ ἐξολογίσῃ καὶ νὰ τὸ κἀνθ σκλάβο τῆς ἀγάπης του διὰ παντός.

Ἔτσι μάγευαν καὶ ἔξελόγησαν καὶ τῆς ἡπειρωτισσοῦς ἡμεῖδος τοῦ τραγουδιοῦ μὲ τὸν ἄντρα, εἰχνοσπῆ τὸν μάγια 'ςτὸ πηγῶδι.

Τὰ μάγια στοῦ πηγῶδι

(Τοῦμικος χορὸς Ἠπειροῦ)

- Ἀνάθιμα 'που τοῖ ἔριξε τὰ μάγια 'ςτὸ πηγῶδι κ' ἔμαγερε τὸν ἄντρα μου καὶ θέλ' νὰ μοῦ τὸν πάρῃ Ἀυτὴ ὄμως ἄλλοτὸ βρέχει. Βρίσκει πῶς ἂν τὴν παρατήσῃ ὁ καλὸς τῆς αὐτὸς θὰ μετανιώσῃ:
- Κι' ἂν μὲ χωρίσῃς ἄντρα μου ἰσὺ θὰ μετανιώσῃς κ' ἔγω 'ςτῆς τρεῖς θὰ λούζομαι, 'ςτῆς τέσσαρις θ' ἀλλάζω καὶ μὲ 'ςτῆς δεκατῆσοιρις ἄλλον ἄντρα θὰ πάρω.

3. Ὁρισμένα μέρη τῆς πατρίδος ἔχουν γιὰ κάθε ἐποχῆ, ἀλλὰ καὶ γιὰ τὸ Μῆν, ἰδιαιτέρον σκοπὸ. Ἔτσι καὶ 'ςτὴ Σκόρο μὲ τὴν καλῆ βυζαντινὴ παράδοσι τῆς, ἔχουν ἰδιαιτέρον μαγικόσκοπὸ, 'πάνω 'ςτὸν ὅποιο λέν διάφορα τραγοῦδια, καθ' ἑκάστη τὴν διάρκειαν τοῦ Μαγιοῦ, σὲ κάθε περίστασι διασκεδάσεως—γάμο, ἐορτῆ, πανηγύρε— ἀκόμη καὶ 'ςτὸ δρόμον σὺν παιδιάδι.

Τὸ τραγοῦδι ἀποτελεῖ ἔθνος τοῦ Μῆν καὶ τῆς Ἀνοιξέας, 'που μαζίζουν σ' ἓνα παιλὸ δημιουργικὸ δὴλ τὴν πλάσι: ἄψυχα καὶ ἔμψυχα, 'ςτὴ θάλασσα καὶ 'ςτὴ στερεῆ, 'ςτὴ γῆ καὶ 'ςτὸν ἄερα, δέντρα καὶ φυτὰ, ζῷα καὶ φτερωτά, 'πάνω 'ςτὰ ὅποια κυριαρχεῖ μὲ τὴν κρυστάλλινη φωνὴ του τ' ἀηδόνι, τῆς Ἀνοιξέας ὁ γλυκόλαλος τραγουδιστῆς.

Τὸ Μῆν λαλοῦν οἱ πέρδικαις

(Πατινάδα Σκόρου)

- Τὸ Μῆν λαλοῦν ἢ πέρδικαις, τὸ Μῆν λαλοῦν τ' ἀηδόνια, τὸ Μῆν κατεβαίνουνε 'ςτῆς βρέσσαις τὰ τραγοῦδια.
- Μῆν μου μὲ τὰ λουλοφῶδια μὲ χωρὶς καὶ μὲ τραγοῦδια.
- Τὸ Μῆν λαλοῦν ἢ πέρδικαις τὸ Μῆν λαλεῖ τ' ἀηδόνια, μίος 'ςτὴ καρδιά μου ἐξορῆσαν χίλιω λογίων οἱ πόνοι.
- Μῆν μου μὲ τὰ λουλοφῶδια καὶ μὲ τὰ πολλὰ τραγοῦδια.

4. Τὸ πρόγραμμά μας συνεχίζεται μὲ μετληηνοῦς λυρικοῦς σκοποῦς. Καθιστικός ὁ πρώτος, δὲν εἶναι ἄλλος παρὰ ὁ γνωστός 'ὄαν σκοπὸς τῆς «Πελαγιοῦλας», εἰς τὴ Δωδεκάνησον καὶ τὴ νοτιοδυτικὴ Μικρὰ Ἀσίαν.

Ἡ μαλακὴ σκόλα τοῦ διατονικοῦ βασικοῦ ἔχουν, μὲ τῆς τόσαις μελωδικαῖς τῆς ἔλξεις, 'που δίνουν μεγάλη πλαστοκτικότητα 'ςτὴ μελωδία, ἢ ἀντι-

ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ
ΤΗΣ ΑΝΟΙΞΗΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΜΑΗ

SDNM 134

ΕΛΛΗΝΙΚΟΙ ΑΝΤΙΛΑΛΟΙ 6

ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΠΡΟΣ ΔΙΑΔΟΣΙΝ
ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ

ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ
ΤΗΣ ΑΝΟΙΞΗΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΜΑΗ

1300

SONGS OF THE SPRING TIME
AND OF THE MONTH OF MAY

ΟΡΦΕ Α'

1. Παροιμίαι το κρέο νερό. Καλαματιανός χορός. Πελοποννήσιος. 4:47
"Ήχος ένω θέαρος χρυσιατός. Πόδες έκτακτος θ' έθους.
2. Τα μάγια στο αγράδι. Τοϊμάκος χορός/Ήπειρος. 3:15
"Ήχος ένω πρώτος. Πόδες χοροίμοιο.
3. Το Μάη λήγει οι πέδικαι. Πατινώδιος Σαύρος. 4:08
"Ήχος πλάγιος του πρώτου. Πόδες δεκατικοί τετράσημοι.
4. Βασιλειάδες θά γύνα. Σόλο ούτι και ούλο κινωτόν. Καθητικό Μοναχίτης. 4:25
"Ήχος δορός. Πόδες δεκατικοί τετράσημοι.
5. "Αν τής θρύσας δέν κινετής. Αντακρωτός χορός Μυτιλήνης. 3:15
"Ήχος δορός. Πόδες έκτακτος θ' έθους.

SIDE ONE

1. Pains with your cold waters. Kalamaianós dance from the Peloponnese. 4:47
Second chromatic mode in Byzantine music.
2. They've thrown witchcraft into the well. Toimákos dance from the Epirus. 3:15
First mode in Byzantine music.
3. In May the song of partridges. Promenade tune from Skyros. 4:08
First plural mode in Byzantine music.
4. I shall become a basil plant. Solo short-necked lute and psaltery. 4:25
"Table" song from Mytilene. Varys'-third plural-mode in Byzantine music.
5. If you do not believe in oaths. Antakrwótis dance from Mytilene. 3:15
Varys'-third plural-mode in Byzantine music.

ΟΡΦΕ Β'

1. "Ήρη Μάη κι' ή Άνοιξη. Σουρωτός χορός Θράκης. 0:31
"Ήχος πλάγιος του τεταύτου. Πόδες δεκατικοί τετράσημοι.
2. Μάη κρη ρόδι αρέσει. Καλαματιανός χορός Πελοποννήσιος. 2:46
"Ήχος πλάγιος του δευτέρου. Πόδες έκτακτος θ' έθους.
3. Στο Πατριζιδικό μοναστήρι. Τριώμος χορός Ρωμιάλης. 3:14
"Ήχος τρίτος σκληρός δεκατονός. Πόδες δεκατικοί ήξιμοι.
4. Μή κομ με τά κοιλιά σου και ούλο ούτι. Σοχρός Νικουρήνης Μ' Άνοιξη. 4:00
"Ήχος πλάγιος του δευτέρου. Πόδες δεκατικοί τετράσημοι.
5. Αέτη τ' αέτης θύ σρωθιά. Ριζιτικό Κρήτης. 3:36
"Ήχος τρίτος σκληρός δεκατονός. Πόδες δεκατικοί τετράσημοι.
6. Ρόδι και τριαντάφυλλα. Κοντιλιές Κρήτης. 2:15
"Ήχος ένω πρώτος. Πόδες δεκατικοί τετράσημοι.

SIDE TWO

1. The Spring and May have arrived. Xéyeros dance from Thrace. 0:31
Fourth plural mode in Byzantine music.
2. A young girl gathered roses. Kalamaianós dance from the Peloponnese. 2:46
Second plural chromatic mode in Byzantine music.
3. On Patrizidiko monastery. Triómós chore from Central Greece. 3:14
Third mode in Byzantine music.
4. May with your flowers; and short-necked lute solo. Syrtis from Nicomedia. 4:00
Asia Minor. Second plural chromatic mode in Byzantine music.
5. Early dawn I shall arise. Rizitiko from Crete. 3:36
Third mode in Byzantine music.
6. Blossoms and roses. Kontilyés from Crete. 2:15
First mode in Byzantine music.

Ήπισην οι μουσικοί: Άντωνός Τσούκος, βιολιά - Φίλιππος Ρούτσας, κλαρίνο, Νίκος Στεφανίδης, πιανό. Άγιος Τριώμος, Τριώμος, ούτι - Μανώλης Περάκης, κρητα κρητικη - Στέφανος Άθηνάς, λαούτο. Τραγουδιστές ή Χορωδία του Σέλλολος προς διάδοση της Έθνικης Μουσικής, ό Σίμων Καράς, ή Άννα Μανιάτι και ή Δόμνη Σοφία.

"Ελληνικοί Άντιλαλοι: Ήχοτροφικές όργανοι ρυθμοφωνοί έκτακτοι της "Ορχήστρας και της Χορωδίας του Σέλλολος προς διάδοση της Έθνικης Μουσικής, υπό τή διεύθυνση του Σίμονος Καρά, περίοδος 1958-1960.

"Εορτή Άγιου Γεωργίου. Παράφορ εικονομαίται για προστασία του χωριού άπό τζαζιά. Ντε Σούλα Σοφία, 1965. Φωτός Γεωργίος Αλεξανδρινός.

Musicians: Antonis Tsoukos, violin - Philippos Routsas, clarinet - Nikos Stephanidis, keyboard - Agapio Triómos, oúti - Manolis Petrakis, cretan lyra - Stavros Adrianos, laúto. Sang by the Choir of the Society for the Dissemination of National Music, Simos Karas, Anna Maniati and Donna Sofio.

"Greek Echoes": a series of radio programs of Greek traditional music, played and sung by musicians and the Choir of the Society for the Dissemination of National Music under the direction of Simos Karas, and broadcast by the Greek Broadcasting Corporation (ΕΙΡ) during the years 1958-1960.

St George's Day, Neo Soloi, Serres, 1965: The icons are carried in procession to protect the village against hail. Foto: Yorgos Ekaterinidis

E A A H N I K O I A N T I A A A O I 6 G R E E K E C H O E S

Σέλλολος προς διάδοση της Έθνικης Μουσικής, Έσορη 9 και Πονίχρησις, 114 73 Άθήνα. Τηλ. 01-881390

Society for the Dissemination of National Music, Ersis 9 and Pulcherias, GR-114 73 Athens. Tel. 301-881390

Κείμενα, μουσική επίμελεια και διεύθυνση: Σίμων Καράς
Συνεργάτες: Άγγελική Καρά
Χαρακτηρισμός ήχου και ρυθμού: Νίκος Κλέντος
Έπιτεξεργασία ήχου: Βασίλης Καράς
Μεταφάσεις κειμένων: Νίκη Λαρά
Έπιμέλεια έκδοσης: Νίκος Διονυσιοπούλος

Text of narrative, musical and General Director: Simos Karas
Assistant: Angeliki Karas
Descriptions of modes and rhythms by Nikos Klentos
Sound editing: Vasilis Karas
Song texts translated by Niki Lyras
Coordination of publication: Nikos Dionysopoulos